

สรุปผลการประชุมเชิงวิชาการระดับชาติ
เรื่อง ความร่วมมือด้านการศึกษาในภูมิภาค :
สู่การขับเคลื่อนประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
3-4 กุมภาพันธ์ 2552
โรงแรมอีสติน กรุงเทพมหานคร

**กระทรวงศึกษาธิการ
และภาคีด้านการศึกษา
ร่วมผนึกพลังความคิด
ผลักดันไทยขับเคลื่อน
การศึกษาอาเซียน**

การรวมตัวกันของอาเซียนนับเป็นตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนความมุ่งมั่นของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ให้มีความแน่นแฟ้นและเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยใช้กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาความก้าวหน้าของประเทศสมาชิกในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการรวมตัวทางเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีโลก

ตัดตอนจากปาฐกถาพิเศษของ ดร. ชินภัทร ภูมิรัตน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศจัดโครงการประชุมเชิงวิชาการระดับชาติ “ความร่วมมือด้านการศึกษาในภูมิภาค: สู่การขับเคลื่อนประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” ระหว่างวันที่ 3 – 4 กุมภาพันธ์ 2552 ณ โรงแรมอีสติน กรุงเทพฯ การประชุมวิชาการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและนักการศึกษาของไทยเพื่อหาแนวทางการร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียนที่จะสามารถขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน อันจะนำไปสู่การจัดทำร่างข้อเสนอแนะความร่วมมือด้านการศึกษาไทยในกรอบอาเซียน

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงระบบเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันซึ่งมีผลต่อการจัดระเบียบใหม่ของโลกในหลากหลายมิติที่ผลักดันให้เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเพิ่มอำนาจและเพิ่มพลังต่อรองในเวทีโลก พร้อมทั้งได้ยกตัวอย่างการรวมตัวกันของอาเซียนโดยใช้กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาความก้าวหน้าของประเทศสมาชิกอาเซียนในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ อันจะทำให้ประชากรของประเทศในอาเซียนมีขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีโลกมากขึ้น

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของอาเซียนซึ่งก่อตั้งขึ้นที่ประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2513 โดยสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ซึ่งได้ร่วมลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ เพื่อร่วมส่งเสริมความเข้าใจ เสถียรภาพ ความมั่นคง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรในอาเซียน ปัจจุบัน อาเซียน ได้ก้าวสู่การดำเนินการปีที่ 42 ตลอดเวลาที่ผ่านมามีผลงานที่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรม เช่น การแก้ไขปัญหาในกัมพูชา การจัดตั้งเขตการค้าเสรีทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

อิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการรวมตัวระหว่างกลุ่มประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของระดับการพัฒนาระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนเก่า 6 ประเทศ (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) และสมาชิกอาเซียนใหม่ (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศสมาชิกใหม่ ลดปัญหาความยากจน ยกระดับความเป็นอยู่ของประชากร พัฒนาระบบข้าราชการ และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากที่ประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 4 ที่สิงคโปร์ (พฤศจิกายน 2543) ที่ได้เสนอให้มี “**ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน**” ขึ้น

ต่อมา ในปี 2546 ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน หรือ ข้อตกลงบาหลี 2 (Bali Concord II) เพื่อจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยมีเป้าหมายไปสู่การรวมตัวของอาเซียนให้เป็นชุมชนหรือประชาคมเดียวกันให้สำเร็จภายในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้เสร็จในปี 2558 โดยจะเป็นประชาคมที่ประกอบด้วย 3 เสาหลักซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันคือ 1) **ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน** 2) **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** และ 3) **ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน**

ต่อมา ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 10 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2547 ที่เวียงจันทน์ สปป. ลาว ที่ประชุมได้ร่วมกันวางแนวทางให้อาเซียนก้าวต่อไปในลักษณะของการเป็นครอบครัวเดียวกันอย่างมั่นคง และมีพลวัตด้วยการกระชับความเป็นปึกแผ่น การบูรณาการ

ทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคมมากขึ้นกว่าเดิม การก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน มีลักษณะสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ การเป็นประชาคมเปิด (Open) มีพลวัตร (Dynamic) และมีพลาภาพ (Resilient) อย่างครอบคลุมทุกมิติที่เป็นการดำเนินการของอาเซียนตั้งแต่แรกเริ่ม ประกอบด้วย มิติเศรษฐกิจ มิติด้านความมั่นคง และมิติสังคมวัฒนธรรม

ประเด็นสำคัญของร่างแผนประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน มี 6 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนามนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน การลดช่องว่างทางการพัฒนา ดังนั้น การจัดการประชุมเชิงวิชาการระดับชาติความร่วมมือด้านการศึกษาในภูมิภาค: **สู่การขับเคลื่อนประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน**” จึงเป็นการจุดประกายความคิดในการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียนเสนอต่อที่ประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียน ที่จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 23-25 กุมภาพันธ์ 2552 ที่โรงแรมมารี วอเตอร์เกต กรุงเทพฯ อันจะนำไปสู่การจัดทำร่างข้อริเริ่มด้านการศึกษาของอาเซียนสู่การประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 4 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของไทยจะเป็นประธานการประชุม ในปีนี้

การบรรยายพิเศษ เรื่อง **ASEAN Charter for ASEAN Peoples**

นายณพพร อัจฉริยวนิช เจ้าหน้าที่การทูต 9 กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

นายณพพร อัจฉริยวนิช ได้กล่าวถึงความสำคัญของกฎบัตรอาเซียนและการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนต่อประชาชน สะท้อนได้จากการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 44 ซึ่งจะจัดขึ้นที่ประเทศไทย ภายใต้คำขวัญ ASEAN Charter for ASEAN Peoples อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิก 6 ประเทศเดิม (บรูไนฯ

อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) ประชาชนยังมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาเซียนและเป้าหมายของการรวมตัวของกลุ่มประเทศอาเซียนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียน กลุ่ม CLMV อาเซียนจึงควรให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ประชาชน ตามเป้าหมายวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ที่กำหนดให้อาเซียนเป็นองค์กรสมานฉันท์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก มีเสถียรภาพ ความรุ่งเรือง ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยกำหนดเป้าหมายสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2563 ซึ่งประกอบด้วย 3 หลัก ด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม

แนวความคิดในการนำอาเซียนก้าวสู่ประชาคมข้างต้น เกิดขึ้นจากประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 10 ซึ่งจัดขึ้นที่นครเวียงจันทน์ สปป. ลาว ซึ่งผู้นำประเทศได้ร่วมลงนามในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ที่ได้กล่าวถึงการดำเนินการตามวิสัยทัศน์อาเซียน 2563 เพื่อให้เกิดประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2563

นอกจากนี้ อาเซียนยังให้ความสำคัญต่อการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจานอกภูมิภาค อาทิ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฯลฯ ในอดีต การดำเนินการในกรอบความร่วมมืออาเซียนยังคงเป็นไปด้วยความล่าช้า อาเซียนจึงได้จัดทำกฎบัตรอาเซียนเพื่อปฏิรูปกลไกภายในองค์กร เพื่อให้อาเซียนเป็นองค์กรที่ก่อประโยชน์แก่ประเทศสมาชิกได้อย่างแท้จริง

ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้รับตำแหน่งประธานอาเซียนต่อจากประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่ง ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2551 – 31 ธันวาคม 2552 ยุทธศาสตร์การดำรงตำแหน่งอาเซียนของไทย ประกอบด้วย การตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน การเสริมสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การส่งเสริมด้านสังคมวัฒนธรรม การส่งเสริมคู่เจรจา การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุชาติกฎบัตรอาเซียน การยกย่องกลไกต่างๆ เช่น กลไกด้านสิทธิมนุษยชนอาเซียน การจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน การทำให้อาเซียนมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การเสริมสร้างการพัฒนา ความมั่นคง และตอบสนองผลประโยชน์ของประชาชน ฯลฯ อาเซียนจึงได้กำหนดแนวคิดหลักเกี่ยวกับอาเซียน ภายใต้คำขวัญ ASEAN Charter for ASEAN People ขึ้น พร้อมทั้งได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากมาย เช่น การสัมมนาเปิดรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชน การตีพิมพ์สิ่งพิมพ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน การจัดทำสารคดีอาเซียน ประกอบด้วยการสัมภาษณ์ผู้นำอาเซียนของประเทศต่างๆ เป็นต้น

การอภิปรายกลุ่มในหัวข้อ “ความร่วมมือด้านการศึกษา: สู่การขับเคลื่อนประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน”

ดร. ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ ได้กล่าวนำการอภิปรายโดยกล่าวถึงการดำเนินการของอาเซียนซึ่งก้าวย่างเข้าปีที่ 42 ปัจจุบัน ซึ่งในอดีตมีขั้นตอนและกรอบการดำเนินการที่ซับซ้อน ทำให้อาเซียนไม่สามารถดำเนินการต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน การศึกษามีบทบาทที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เช่นเรื่อง

กลไกสิทธิมนุษยชนที่กำลังมีการขับเคลื่อน การศึกษากับบทบาทในการสร้างความเข้าใจของคนในอาเซียน เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันท่ามกลางความแตกต่างที่หลากหลาย การอภิปรายซึ่งประกอบด้วย ข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและนักการศึกษาในวันนี้ จะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแนวทางความร่วมมือด้านการศึกษาในกรอบอาเซียนต่อไป

ดร.จีระ หงส์ลดารมภ์ ได้กล่าวถึงการดำเนินการในกรอบอาเซียนที่จะต้องนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอาเซียน และให้ความสำคัญต่อการลงทุนด้านการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาแนวทางการศึกษาของประเทศในกรอบอาเซียนควรเริ่มจากการวิเคราะห์เพื่อค้นหาสิ่งที่เป็นประเทศไทยมีศักยภาพในการดำเนินการ เน้นการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ (Learning methodology) ควรนำเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์ มาช่วยในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ การจัดการเรียนการสอน ควรเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการคิดและวิเคราะห์เป็น รู้จักการคิดนอกกรอบ ควรเลือกประเด็นพัฒนาการศึกษาในบริบทที่สามารถปฏิบัติได้จริง พร้อมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะทฤษฎี Get Things Done ซึ่งหมายถึงการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ เพื่อทำทุกอย่างให้

สำเร็จ มาใช้กับการพัฒนาการศึกษา

ดร.ฉันทวิทย์ สุชาติานนท์ กล่าวถึงอาเซียนในบริบทด้านอุดมศึกษา การศึกษาแม้ว่าจะปรากฏอยู่ในเสาสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน แต่นับว่าเป็นส่วนสำคัญในทุกเรื่อง การพัฒนาการศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ควรคำนึงถึงศักยภาพของประเทศสมาชิกที่ยังมีความเหลื่อมล้ำกัน ความร่วมมือในระดับทวิภาคียังคงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน ได้ให้ความสำคัญต่อการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และการตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาประเทศ แนวโน้มการศึกษาในปัจจุบัน ให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากยิ่งขึ้น โดยเป็นการเรียนรู้นอกวิชาการที่ผู้คนจะแสวงหา

ความรู้ และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตการแข่งขันด้วยตนเอง ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรมในลักษณะก้าวข้ามพรมแดน การพัฒนาศักยภาพคนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพื่อรับมือการเคลื่อนย้ายประชากรในอาเซียน เช่น การยกเว้นวีซ่าสำหรับประชาชนในอาเซียน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว การเตรียมพร้อมสำหรับการเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน โดยการศึกษาจะต้องพัฒนาพร้อมกับองค์ความรู้เพื่อสร้างบุคลากรให้ทันกับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง บทบาทของการอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาจะต้องมีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการสร้างประชาคมอาเซียน ควรมีการเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้าน รวมทั้งการทำความร่วมมือระหว่างกันในวิชาชีพทางการแพทย์ ทันตแพทย์ เป็นต้น นอกจากนี้ การจัดการเรียนในระดับอุดมศึกษาควรเตรียมพร้อมรับมือการเคลื่อนย้ายของประชากรในภูมิภาค ให้มีความสำคัญต่อการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของประเทศต่างๆ ที่มีความเท่าเทียมกัน ขณะนี้ เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนกำลังทำกรอบคุณภาพการศึกษา (quality framework) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเคลื่อนย้ายที่เรียนและถ่ายโอนหน่วยกิตระหว่างกันได้ หรือสามารถเทียบปริญญาที่ประเทศในอาเซียนมอบให้ผู้เรียนของแต่ละประเทศ โดยขณะนี้ มีประเทศที่ดำเนินการในเรื่องนี้ได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย ไทย เวียดนาม โดยประเทศมาเลเซียรับเป็นเลขานุการ เพื่อนำไปสู่การสร้างกรอบคุณภาพในภูมิภาค นอกจากนี้ การศึกษาจะต้องมีการพัฒนาเชิงระบบในภาพรวมของภูมิภาค โดยคำนึงถึงการเพิ่มศักยภาพของประเทศสมาชิกอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการทำวิจัยร่วมกัน เพื่อสร้างกลไกที่แข็งแกร่งในการสร้างความเข้มแข็งในอาเซียน

ดร. เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า กล่าวถึงบทบาทของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรอบความร่วมมือกับอาเซียน ซึ่งปัจจุบัน มีการดำเนินโครงการ **ASEAN Dialogue** โดยให้ครูระดับมัธยมศึกษาในอาเซียนร่วมทำหลักสูตรระหว่างกัน เพื่อหาแนวทางในการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น เรื่อง ชุมชน ประวัติศาสตร์ ร่วมกัน และจะขยายไปสู่การเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมต่อไป โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

กิจกรรม ASEAN Dialogue ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น การทำกิจกรรมในการสำรวจทรัพยากรน้ำร่วมกัน นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้านเป็นสิ่งที่จำเป็นในการสร้างความเข้าใจและอยู่ร่วมกันในอาเซียน การจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของเด็กในภูมิภาค เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการปรับหลักสูตรโดยนำคุณลักษณะที่ประเทศไทยมีศักยภาพและพร้อมที่จะสามารถเปลี่ยนผ่านให้ประเทศเพื่อนบ้านรู้จัก เช่น เรื่องของการมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

ดร. สิริรักษ์ รัชชสถานติ ได้กล่าวการดำเนินการด้านอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีความร่วมมือในระดับภูมิภาค และนานาชาติ โดยมีความร่วมมือกับองค์การยูเนสโก องค์การซีมีโอ โดยได้กล่าวถึงการพัฒนาด้านอาชีวศึกษาเป็นการพัฒนาเพื่อสร้างศักยภาพของประชาชน และเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน สามารถลดปัญหาความยากจน พัฒนาสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาอาชีวศึกษารวมถึงการบริการทางสังคม การวิจัย การประดิษฐ์คิดค้น และให้ความสำคัญต่อการสร้างกรอบมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ National qualification framework ที่จะนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต ปัจจุบัน ได้มีความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในการดำเนินการ เช่น การจัดนักเรียน นักศึกษาไปร่วมฝึกงานในด้านประมงร่วมกับศูนย์การประมงตะวันออกเฉียงใต้ มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับประเทศพม่า รวมทั้งความร่วมมือกับบริษัทเอกชน เป็นการสอนแบบทวิภาคี โดยผู้เรียนจะได้รับวุฒิปัตร์เมื่อสำเร็จหลักสูตรแล้ว นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือในลักษณะการเป็นโรงเรียนเครือข่าย (partner school) โดยวิธีการจัดการศึกษาทางไกล การพัฒนาความร่วมมือในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการแลกเปลี่ยนครู นักเรียน กับประเทศกัมพูชากายใต้โครงการพระราชดำริ มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน รวมทั้งการพัฒนาอาชีพในสาขาการเกษตร นอกจากนี้ ในสปป ลาว มีความร่วมมือกับโรงเรียนเทคนิคแขวงเวียงจันทน์ โดยการจัดหาครุภัณฑ์สำหรับการเรียนการสอน มีการให้การฝึกอบรมด้านช่างอุตสาหกรรม การเกษตร การจัดหาคอมพิวเตอร์ เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพ สร้างสนามฟุตบอล ในเวียดนามมีโครงการความร่วมมือในด้านเกษตร เป็นต้น

แนวทางความร่วมมือกับอาเซียนในอนาคต ควรมีการจัดทำกรอบมาตรฐานอาชีวศึกษาในระดับภูมิภาค ควรมีการเชื่อมโยงและแบ่งปันทรัพยากรการศึกษาร่วมกัน

ควรมีการพัฒนาศักยภาพคน รวมทั้งการพัฒนาครูสอนทุกสาขาอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน โดยเฉพาะการสอนเรื่องภาษาต่างประเทศ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศที่มีศักยภาพ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลการศึกษา นำนวัตกรรมมาช่วยในการเรียนการสอน ควรมีการผลิตครูอาเซียน

นายสมหมาย ปาริจฉัตต์ กล่าวถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาที่จะต้องพัฒนาควบคู่กับมิติการเมืองเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงการสร้างความเข้มแข็งในอาเซียน สร้างจิตสำนึกแห่งความเป็นอาเซียนร่วมกัน ทำให้เกิดวัฒนธรรมอาเซียน สร้างความรู้เข้าใจในเรื่องอาเซียน ควรมีการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างกัน การพัฒนาการศึกษาต้องมีทิศทางที่ชัดเจน มีจุดเน้นที่จะทำให้การศึกษาเกิดความเข้มแข็งในอาเซียน การจัดการศึกษาจะต้องร่วมมือกันจัดการศึกษา

เป็นมาตรฐานอาเซียน ระดับโลก มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสามารถเผชิญแรงเสียดทานด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน และอนาคต

ในการพัฒนาการเรียนการสอน ควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำความร่วมมือในการถ่ายโอนหน่วยกิตทางการศึกษา ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาระหว่างกัน ควรมีความ

ร่วมมือในการจัดตั้งสหกิจศึกษาซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับผู้ประกอบการ
ด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นอย่างดี

**ประเทศไทยควรนำรูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนด้านการศึกษา
(กรอ.) ของประเทศไทย เสนอต่อาเซียน บทบาทของ กรอ.การศึกษา ต้องไม่มุ่งเน้น
กระตุ้นความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่ต้องเน้นความเสมอภาคเป็นหลักซึ่งจะทำให้
เกิดคุณภาพการศึกษาในที่สุด ควรนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนแนวทาง
การแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยต่ออาเซียนด้วย**

นอกจากนี้ ประเทศไทยควรนำรูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนด้าน
การศึกษา (กรอ.) มาใช้ในการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลไทยในปัจจุบัน เป็นรูปแบบ
ที่สามารถเสนอต่ออาเซียน ทั้งนี้ บทบาทของ กรอ.การศึกษา ต้องไม่มุ่งเน้นกระตุ้นความเจริญ
ทางเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่ต้องเน้นความเสมอภาคเป็นหลักซึ่งจะทำให้เกิดคุณภาพการศึกษาใน
ที่สุด นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงควรนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนแนวทางการ
แก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยต่ออาเซียนด้วย

การเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกันในอาเซียน ควรคำนึงถึงการพัฒนาการเรียนรู้
ภาษา และวัฒนธรรมระหว่างกัน นอกจากนี้ ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการจัด
การศึกษาในลักษณะบูรณาการ ควรมีการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีเอกภาพ และสามารถ
นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริงตามข้อตกลงของอาเซียน การประสานความร่วมมือและการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาในทุกพื้นที่ของประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

**การบรรยายพิเศษเรื่อง ก้าวสู่ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน : โอกาสและความ
ท้าทาย โดย รศ.ดร. พินิติ รตะนานุกูล**

รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล กล่าวถึงความร่วมมือในประชาคมอาเซียนต้อง
คำนึงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศเครือข่ายนอกภูมิภาคด้วย โดยเน้นความร่วมมือใน
ลักษณะ ASEAN Integration and Interregional Cooperation ควรคำนึงว่าอาเซียนมีการ
ดำเนินงานไปสู่การเป็นอาเซียนได้อย่างไร ในรอบด้านการศึกษาของอาเซียน ต้องรู้ศักยภาพ
ของแต่ละประเทศ ต้องรู้เขารู้เรา นอกเหนือจากเรื่องเศรษฐกิจและสังคมในอาเซียนแล้ว ต้องรู้
การเปลี่ยนแปลงในอาเซียน รู้ศักยภาพที่เป็นจุดแข็งของแต่ละประเทศ เช่นประเทศสิงคโปร์มี
ความก้าวหน้าในด้านการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ ต้องรู้นโยบายด้านการศึกษาของแต่ละ
ประเทศ เช่น ประเทศเวียดนามให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นลำดับแรก

และ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเป็นลำดับรอง เวียดนามมีแผนที่จะสร้างผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาเอกจำนวน 3,000 คน ภายใน 5 ปี เป็นต้น

นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญต่อประเทศคู่เจรจาภูมิภาค เช่น จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน + 3 ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพกำลังคน เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาในประเทศอาเซียน โดยจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือจากประเทศนอกภูมิภาค อาทิ ออสเตรเลีย สหรัฐ หรือสหภาพยุโรป เช่น การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน จึงเป็นโอกาสที่ประเทศในอาเซียนจะต้องเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมในการเกิดเป็นประชาคมอาเซียนในอีก 6 ปี ข้างหน้า จึงควรมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของอาเซียน ต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้าน ต้องการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ต้องมีการคิดนอกกรอบ ต้องมีการเตรียมความพร้อมของประชาชนในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2015 ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

นอกจากนี้ ภายใต้กรอบของอาเซียน ควรศึกษาความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาภูมิภาค ควรมีการเตรียมพร้อมการเปลี่ยนแปลงในอาเซียนภายใต้กฎบัตรอาเซียน ก่อให้เกิดการค้าเสรี มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างอิสระ ต้องเตรียมความพร้อมของเยาวชนในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ควรมีการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศในอาเซียน ควรมีการเตรียมการศึกษาเรื่องของอาเซียนในบริบทต่างๆ เพื่อเตรียมทรัพยากรบุคคล อันเป็นผลจากการออกกฎบัตรอาเซียนเช่น ด้านกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ ครูควรมีการเตรียมการสอนให้เยาวชนไทยได้คิดและตระหนักว่าการเกิดประชาคมอาเซียนมีผลกระทบต่อเขาอย่างไรในอนาคต ควรให้ความสำคัญการจัดการศึกษาเรื่องประชาธิปไตย เรื่องของสิทธิมนุษยชน เป็นต้น นอกจากนี้ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ควรจัดทำวาระแห่งชาติในการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และเตรียมความพร้อมของเยาวชนในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

ในช่วงปลายของวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 ได้มีการประชุมกลุ่มย่อย ใน 4 หัวข้อ ประกอบด้วย

- 1) ASEAN Education for future Challenges
 - 2) ASEAN Partnership and Networking
 - 3) Education for ASEANNESS
 - 4) ASEAN Young Leader for Empowerment
- สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

ASEAN Partnership and Networking

รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล ได้เสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง ASEAN Partnership and Networking ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดหุ้นส่วนความร่วมมือ และกิจกรรมอันนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

การประกาศวาระแห่งชาติภายใต้ภายใต้กฎบัตรอาเซียนใหม่ เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ ภาษา อังกฤษ เพื่อให้เด็กไทยมีทักษะทางภาษามากกว่า 1 ภาษา ซึ่งอาจเป็นการเรียนรู้ภาษา เพื่อนบ้านเพื่อเตรียมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2015 การดำเนินการดังกล่าวควรได้รับการ กำหนดนโยบายที่ชัดเจน ควรมีการจัดทำเครือข่ายความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซียน โดย อาจดำเนินการในลักษณะออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการร่วมกัน เช่น โครงการแลกเปลี่ยน นักเรียนระหว่างกัน การเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรมสังคมในอาเซียน ต้องรู้เขารู้เรา การเรียน การสอนต้องเชื่อมโยงให้เห็นบริบทภายใต้สังคมประเพณีที่แตกต่างกัน ต้องเตรียมความพร้อม ให้ประชาชนเพื่อสามารถที่จะปรับตัวเองได้ การศึกษาเรื่องเกี่ยวกับอาเซียน ต้องทำการศึกษา ในภาพรวม ควรมีการสร้างผู้นำเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

นอกจากนี้ ควรมีการแลกเปลี่ยนนักเรียน นิสิต และครู อาจารย์ในสถานศึกษาเพื่อไป สัมผัสข้อเท็จจริง ควรศึกษาความเป็นอยู่เชิงวัฒนธรรมระหว่างกัน ควรส่งเสริมการเทียบโอน หน่วยกิต และการถ่ายโอนนักเรียน นักศึกษาในอาเซียน การทำวิจัยร่วมกัน ควรมีการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน เช่น การสอนภาษา รวมทั้งการเตรียมการสร้างเยาวชนให้เป็นผู้นำอาเซียน ในอนาคต

ASEAN Education for future Challenges

นายสุรินทร์ นวลรอด ได้สรุปการอภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับจัดการศึกษาเพื่อเผชิญสิ่งท้าทาย ในอาเซียน โดยเน้นเรื่องการจัดคุณภาพการศึกษาในอาเซียนเป็นประเด็นสำคัญที่สุด ทั้งนี้ สิ่งท้าทายด้านการศึกษาที่ต้องเผชิญในอนาคต ได้แก่

1. ปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งมีความไม่แน่นอน
2. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
3. ปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อม
4. การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี
5. พันธกิจระหว่างประเทศ

การจัดการศึกษาในอาเซียนจะต้องให้ความรู้แก่เยาวชนเพื่อการเรียนรู้เท่าทัน ควรมีการพัฒนาคน การพัฒนาครูในภูมิภาค การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ควรศึกษา เรื่องความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกัน ควรมีการเตรียมความรู้ด้าน ภาษาอังกฤษของประชาชน เนื่องจากอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก นอกจากนี้ ควร ส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันด้วย

**การสร้างครูอาเซียนที่มีจรรยาบรรณร่วมกัน
เพื่อให้ครูมีการประพฤติปฏิบัติที่ดี**

นอกจากนี้ ต้องมีการพัฒนาครูในด้านต่างๆ ประกอบด้วย การพัฒนาเทคนิคการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเรียน การสอน การให้ความสำคัญต่อการมี จรรยาบรรณร่วมกันของครูในอาเซียน เพื่อให้ครูมีการประพฤติปฏิบัติที่ดี ควรมีการพัฒนา กรอบมาตรฐานในการพัฒนาครู ภายใต้ โครงการพัฒนาภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน สำหรับครู โครงการพัฒนาเทคนิคการสอนและเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการพัฒนา ฐานข้อมูลการศึกษาของอาเซียน

การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ ประถม มัธยม อาชีวศึกษา เพื่อ ต้องการให้เยาวชนทราบความเป็นไปของกลุ่มอาเซียน ควรมีการจัดทำกรอบมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา ด้วยการดำเนินโครงการ สร้างและพัฒนามาตรฐานการศึกษาอาเซียน โครงการจัดทำกรอบมาตรฐานการศึกษา อาเซียน โครงการจัดทำแนวทางการพัฒนาการศึกษาอาเซียน และโครงการเสริมสร้าง ความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาฐานการศึกษาให้มีมาตรฐาน เดียวกัน

การพัฒนาหลักสูตรสามารถที่จะถ่ายโอนระหว่างกันได้ มีระบบมาเทียบโอนการศึกษา เพื่อให้สามารถเรียนต่อได้ไม่ต้องเริ่มต้นใหม่ การจัดการเรียนการสอน จะเน้นการสร้าง ภูมิคุ้มกันทางสังคม เพื่อสร้างทักษะ ส่งเสริมวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน ในด้านการ ท่องเที่ยว ควรมีการยกเว้นการทำวีซ่า ควรมีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาร่วมกัน เช่น โครงการศึกษาและจัดทำหลักสูตรประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของอาเซียน โครงการ บ้านฉัน บ้านเธอ โครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกัน ควรให้ความสำคัญต่อการ ให้การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส เด็กกำพร้า ผู้อพยพย้ายถิ่น

การจัดเทคนิคการเรียนการสอน ต้องมีการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ โดยเฉพาะ จังหวัดที่อยู่เขตแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ควรจัดการศึกษาควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหา ชายแดนภาคใต้ ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตลอดชีวิต เพราะว่าโลกมีการ เปลี่ยนแปลง เช่น โครงการเสริมสร้างทักษะวิชาการและอาชีพของนักเรียน นักศึกษาใน อาเซียน โครงการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทน

Education for ASEANNESS

ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า ได้กล่าวถึงการสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการเป็น อาเซียน เพื่อให้เกิดการผนึกความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะทำให้มีความมั่นคงในกลุ่ม ประเทศอาเซียน เพื่อใช้จุดแข็งของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อ เสริมสร้างศักยภาพของการเกิดประชาคมอาเซียน

การดำเนินความร่วมมือเพื่อสร้างความเป็นอาเซียน ประกอบด้วย

1. เพิ่มการศึกษาสู่ประชาคมทุกระดับ เพื่อให้เกิดการรวมตัวของอาเซียน

2. การสร้างความร่วมมือระดับนโยบาย ในการยกระดับการศึกษาให้เทียบเคียงกับชาติตะวันตก โดยการใช้จุดแข็งของประเทศสมาชิกในอาเซียนมาช่วยยกระดับการพัฒนาเพื่อให้สามารถก้าวทันและทำให้ประชาชนอาเซียนเข้มแข็ง โดยคำนึงสิ่งที่เป็นจุดแข็งของภูมิภาคเอเชีย เช่น เรื่องของวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ภาษา ควรมีการกำหนดความร่วมมือระหว่างประเทศในมิติต่างๆ เป็นประเด็นหลักที่ควรจะต้องลงมือทำอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนสู่การเรียนรู้ ตัวอย่างกิจกรรม

1. การจัดทำหลักสูตรอาเซียน มีหน่วยการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับความเป็นอาเซียน โดยมีการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของประเทศต่างๆ มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องของอาเซียนในวิชาพื้นฐานเช่น วิชาสังคมศึกษา ประเทศเพื่อนบ้าน ความเป็นอาเซียน เพื่อสร้างความรัก มีจิตสำนึกในการเป็นอาเซียนร่วมกัน ควรมีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของเพื่อนบ้าน ควรมีการเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตย การป้องกันอาชญากรรม ระหว่างกัน

2. การทำหลักสูตร เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่เฉพาะเพียงในด้านเนื้อหา ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมในแต่ละวัน ควรมีการส่งเสริมโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนอาเซียน เช่นการจัดโครงการบ้านฉัน บ้านเธอ การจัดตั้งชมรม ASEANNNESS ควรมีการเตรียมครู พัฒนาครู เพื่อให้ความรู้แก่เด็กจบในด้านต่างๆ เช่น การสอนภาษาอังกฤษเป็น การศึกษาภาคบังคับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ASEAN Young Leader for Empowerment

ดร. ปานเทพ ลาภเกษร จากสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาได้สรุปการประชุมกลุ่มย่อยเรื่อง ASEAN Young Leader for Empowerment โดยกล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของเยาวชนต่อการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสร้างจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันโดยสันติ มีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ พร้อมรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เยาวชนอาเซียนต้องก้าวไปพร้อมกันบนความแตกต่างและสร้างเอกลักษณ์ร่วมกัน เยาวชนในอนาคตต้องมีความรู้ สร้างความเข้าใจความละเอียดอ่อนของอาเซียน มีความรับผิดชอบ

สำหรับ ประเทศไทย ควรเสนอประเด็นด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเยาวชน ในฐานะผู้มีสิทธิทางสังคม และเป็นกลุ่มสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาทางสังคมในอนาคต เป็นกลุ่มบุคคลที่พร้อมจะกำหนดทิศทางอนาคตอาเซียน ดังนั้น ควรให้การส่งเสริมสิทธิเด็กตามอนุสัญญาสิทธิเด็กที่ผู้ใหญ่ควรให้การรับฟังความต้องการของเยาวชน กระบวนการเสียงของเด็กจะต้องได้รับการรับฟังจากผู้บริหารประเทศ เสียงของเยาวชนควรจะได้รับฟังผ่านโครงสร้างที่ได้รับการรองรับอย่างเป็นทางการ

ควรมีการต่อยอดการดำเนินการในการพัฒนาเยาวชนของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ซึ่งได้ทำมาแล้ว ต้องทำให้กระบวนการพัฒนาเยาวชนมีความเข้มแข็ง และสม่ำเสมอ พร้อมทั้งแสวงหาทรัพยากรในการดำเนินการ ควรมีการใช้ทรัพยากรที่ยั่งยืน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินกิจกรรมอาเซียน ควรเริ่มจากการดำเนินการเรื่องภาษาและวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวก่อน ควรมีการจัดกระบวนการฝึกอบรมเยาวชน โดยแทรกความรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน นอกจากนี้ การเสริมสร้างศักยภาพเยาวชน ควรพิจารณาว่าจะเน้นการดำเนินการในเรื่องใดบ้าง ควรมีการจัดตั้งศูนย์กลางประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ควรฉีกกำลังการบูรณาการเยาวชนรุ่นใหม่ โดยควรมีการพัฒนาผู้นำอาเซียนให้เป็นไปทิศทางเดียวกัน เช่น ควรเริ่มจากการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน ควรมีการร่วมแบ่งปันทรัพยากรในอาเซียนในการพัฒนาเยาวชน ในลักษณะการออกค่าใช้จ่ายร่วมกัน ทั้งนี้ เป้าหมายการพัฒนาผู้นำในอนาคต จะต้องสร้างเยาวชนให้เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสามารถขับเคลื่อนความเป็นผู้นำในระดับชาติได้

กลุ่มความร่วมมือต่างประเทศระดับภูมิภาค

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

กุมภาพันธ์ 2552

www.bic.moe.go.th